

Instytut Kolejnictwa krajową jednostką oceny technicznej

Andrzej KOWALSKI¹

Streszczenie

Na podstawie decyzji Ministra Infrastruktury i Budownictwa nr 1/KJOT/WB/17, Instytutowi Kolejnictwa przyznano status krajowej jednostki oceny technicznej. W artykule scharakteryzowano nowe przepisy oraz etapy wprowadzania wyrobu budowlanego do obrotu, a także podstawy i zakres działalności Instytutu Kolejnictwa związanej z wydawaniem krajowych ocen technicznych.

Słowa kluczowe: wyroby budowlane, krajowa ocena techniczna, krajowa jednostka oceny technicznej, badania

1. Wstęp

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszły w życie nowe przepisy regulujące zasady wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu. Nowe przepisy zmieniają dotychczasowe krajowe regulacje tak, aby w większym stopniu odpowiadały europejskim wymaganiom w zakresie oznakowania, certyfikowania i wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu. Nowe przepisy zmieniają również zasady weryfikowania oraz deklarowania przez producentów właściwości użytkowych wyrobów budowlanych. Określają m.in. grupy wyrobów objętych obowiązkiem sporządzania krajowych ocen technicznych. Nowe regulacje określają także tryb wydawania, zmiany lub przedłużania terminu ważności krajowych ocen technicznych [5, 12], [15] (s. 6).

Obecnie, wprowadzanie wyrobów budowlanych² na polski rynek jest regulowane przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011, ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG [7] oraz Ustawę o wyrobach budowlanych [10, 12]. Rozporządzenie nr 305/2011 obowiązuje w całości od 1 lipca 2013 r. Przepisy Rozporządzenia bezpośrednio są stosowane we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Wyrób budowlany objęty normą zharmonizowaną lub zgodny z wydaną dla niego europejską oceną techniczną jest wprowadzany do obrotu wyłącznie na podstawie Rozporządzenia nr 305/2011 [1], [10] (art. 5, ust. 1). Zgodnie z wymienionym Rozporządzeniem, producent³ wyrobu budowlanego objętego normą zharmonizowaną lub wyrobu zgodnego z wydaną dla niego europejską oceną techniczną, przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu, sporządza deklarację właściwości użytkowych wyrobu [7] (art. 4, art. 11). Na jej podstawie oznakowuje wyrób znakiem „CE” [7] (art. 8, art. 9). Znak CE jest deklaracją producenta, stanowiącą, że wyrób wprowadzany do obrotu spełnia zasadnicze wymagania, dotyczące m.in. nośności i stateczności, bezpieczeństwa pożarowego i użytkowania, ochrony higieny, zdrowia, środowiska, ochrony przed hałasem, oszczędności energii i izolacyjności ciepła⁴ [7] (Załącznik 1). Zaznaczyć należy, że znak „CE” nie jest świadectwem jakości, ani nie jest certyfikatem bezpieczeństwa. Nie potwierdza również pochodzenia wyrobu z Unii Europejskiej [4] (s. 61), [6].

W przypadku wyrobów budowlanych, dla których nie mają zastosowania normy zharmonizowane, od 1 stycznia 2017 r. stosowane są nowe przepisy i zasady wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu i znakowania wyrobów budowlanych znakiem budowlanym. Nowe przepisy dotyczą m.in. zakresu stosowania krajowych ocen

¹ Mgr; Instytut Kolejnictwa, Samodzielne Stanowisko ds. systemu jakości; e-mail; akowalski@ikolej.pl.

² Wyrób budowlany – każdy wyrób lub zestaw wyprodukowany i wprowadzony do obrotu w celu trwałego wbudowania w obiektach budowlanych lub ich częściach, którego właściwości wpływają na właściwości użytkowe obiektów budowlanych w stosunku do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych [7] (art. 2, pkt 1), [10] (art. 2, pkt 1).

³ Producent – osoba fizyczna lub prawna, która jest odpowiedzialna za zaprojektowanie lub wytworzenie wyrobu i która wprowadza wyrób do obrotu pod własną nazwą lub znakiem towarowym [4] (s. 30), [7] (art. 2, pkt 19).

⁴ Zob.: Art. 5 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. 2016, poz. 290 z późn. zm.).

technicznych, w miejsce dotychczas stosowanych aprobat technicznych⁵ [1].

Zarys porównawczy podstaw wprowadzania wyrobów do obrotu⁶ według dotychczasowego i nowego systemu krajowego, tzn. na podstawie przepisów prawa krajowego, przedstawiono w tablicy 1. Porównanie podstaw wprowadzania wyrobów do obrotu według systemu europejskiego i systemu krajowego zawiera tablica 2.

Tablica 1

Ogólne porównanie dotychczasowych i nowych zasad wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu w systemie krajowym

Elementy procesu oceny	Do 2016 r.	Od 2017 r.
Dokument odniesienia	Polska Norma lub aprobata techniczna	Polska Norma i / lub krajowa ocena techniczna
Podstawowa czynność operacyjna	Ocena zgodności z Polską Normą lub aprobatą techniczną	Ocena i weryfikacja stałości właściwości użytkowych zgodnie z Polską Normą wyrobu lub krajową oceną techniczną
Deklaracja producenta	Krajowa deklaracja zgodności	Krajowa deklaracja właściwości użytkowych
Oznakowanie wyrobu	Znak budowlany	Znak budowlany

Źródło: opracowano na podstawie [15] (s. 9).

Tablica 2

Ogólne porównanie podstaw wprowadzania wyrobów budowlanych i według systemu europejskiego i systemu krajowego

System europejski / system krajowy	Na podstawie Rozporządzenia nr 305/2011	Według przepisów prawa krajowego
Dokument odniesienia w procesie oceny	Zharmonizowana Norma europejska i specyfikacja techniczna	Polska Norma i / lub krajowa ocena techniczna
Podstawowa czynność operacyjna w procesie oceny	Ocena i weryfikacja stałości właściwości użytkowych	Ocena i weryfikacja stałości właściwości użytkowych
Deklaracja producenta	Deklaracja właściwości użytkowych	Krajowa deklaracja właściwości użytkowych
Oznakowanie wyrobu	Znak CE	Znak budowlany – znak B

Źródło: opracowano na podstawie: [15] (s.10).

Nowe przepisy prawa krajowego dotyczące wyrobów budowlanych stanowią, że jeżeli wyrób nie jest objęty zakresem przedmiotowym Polskiej Normy, to wymagana jest krajowa ocena techniczna dotycząca tego wyrobu. Krajowe oceny techniczne są wydawane na wniosek producenta wyrobu przez:

- jednostki oceny technicznej zgodnie z zakresem ich właściwości,
- krajowe jednostki oceny technicznej, wyznaczone przez ministra właściwego ds. budownictwa, będące instytucjami badawczymi w rozumieniu ustawy z 30 kwietnia 2010 r. o instytucjach badawczych (Dz.U. 2010, nr 96, poz. 618 z późn. zm.) [10] (art. 9, ust. 2²⁵), [9] (§2, ust. 1), [15, s.14).

Na podstawie decyzji Ministra Infrastruktury i Budownictwa nr 1/KJOT/WB/17 status krajowej jednostki oceny technicznej przyznano także Instytutowi Kolejnictwa [2, 11].

2. Proces wprowadzenia wyrobu budowlanego do obrotu

Producent określonego wyrobu budowlanego, zainteresowany wprowadzeniem tego wyrobu do obrotu, w pierwszej kolejności ustala, czy wyrób jest objęty normą zharmonizowaną, czy w odniesieniu do niego ma zastosowanie system europejski według Rozporządzenia 305/2011 lub czy należy zastosować system krajowy. Jeżeli ma być zastosowany system krajowy, tzn. wyrób nie jest objęty zharmonizowaną normą europejską, a w systemie krajowym wyrób nie jest przedmiotem Polskiej Normy, to niezbędne jest m.in. sporządzenie krajowej oceny technicznej [15] (s. 15, s. 52). Producent wyrobu inicjuje postępowanie o wydanie krajowej oceny technicznej dla określonego wyrobu budowlanego, składając stosowny wniosek do jednostki oceny technicznej. Wniosek zawiera dane identyfikujące producenta oraz wyrób budowlany, tj. jego nazwę techniczną i handlową, materiały i komponenty, właściwości użytkowe, zamierzone zastosowanie. Wniosek uzupełnia dokumentacja techniczna wyrobu oraz m.in. opis systemu zakładowej kontroli produkcji. Do wniosku dołącza się także dokumenty potwierdzające właściwości użytkowe wyrobu, w szczególności sprawozdania z badań i obliczeń [9] (§2), [15] (s. 16–17), sporządzane zwłaszcza przez laboratoria akredytowane lub notyfikowane [9] (§5), jak np. akredytowane Laboratorium Badań Materiałów i Elementów Konstrukcji Instytutu Kolejnictwa, wykonujące m.in. badania wyrobów, materiałów i obiektów budowlanych [3, 14].

⁵ Aprobaty techniczne wydane przed dniem 1 stycznia 2017 r. mogą być wykorzystywane jako krajowe oceny techniczne do końca okresu swojej ważności – art. 5 ust. 3 Ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych, ustawy – Prawo budowlane oraz ustawy o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. 2015, poz. 1165), [7] (art. 66, ust. 4).

⁶ Wprowadzenie do obrotu – udostępnienie po raz pierwszy wyrobu budowlanego na rynku unijnym [7] (art. 2, pkt 17), [10] (art. 2, pkt.10), [4] (s. 20).

Jednostka oceny technicznej dokonuje przeglądu wniosku pod względem formalnym i w terminie jednego miesiąca od daty otrzymania wniosku informuje wnioskodawcę o zasadności rozpoczęcia postępowania lub braku takiej zasadności. Jeżeli będzie potwierdzona zasadność wszczęcia postępowania, wnioskodawca⁷ zawiera z jednostką oceny umowę o przeprowadzenie postępowania. W terminie dwóch miesięcy od dnia rozpoczęcia postępowania, jednostka oceny przedstawia wnioskodawcy stanowisko w sprawie wniosku. Jednostka oceny opracowuje warunki oceny wyrobu budowlanego związane z jego zamierzonym zakresem zastosowania. Warunki oceny opisują zasadnicze charakterystyki mające wpływ na spełnienie podstawowych wymagań dotyczących wyrobu i jego właściwości użytkowych, metody oraz zakres badań i obliczeń właściwości użytkowych, zasady i metody oceniania i wnioskowania na podstawie wyników badań i obliczeń, wymagania dotyczące zakładowej kontroli produkcji. Jednostka wskazuje krajowy systemy oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobu [9] (§3–8).

Po otrzymaniu kompletu sprawozdań z badań i obliczeń oraz innych wymaganych informacji i dokumentów, jednostka oceny przeprowadza postępowanie oceny technicznej wyrobu. Jeżeli na podstawie postępowania właściwości użytkowe wyrobu w kontekście jego zamierzonego zastosowania będą pozytywnie ocenione, jednostka oceny wydaje krajową ocenę techniczną. W przeciwnym wypadku, jednostka oceniająca odmawia wydania oceny [9] (§8). Koszt wydania, zmiany lub przedłużenia terminu ważności krajowej oceny technicznej ponosi wnioskodawca według ustaleń jednostki oceny m.in. na podstawie stopnia złożoności wniosku i dokumentacji technicznej oraz samego wyrobu budowlanego i zastosowanych rozwiązań materiałowo-technologicznych [15] (s. 25). Jednostka oceny prowadzi wykaz wydanych i wykaz uchylonych krajowych ocen technicznych. Informacje o wydanych i uchylonych krajowych ocenach technicznych jednostka oceny przekazuje Głównemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego.

Producent deklaruje właściwości użytkowe wyrobu budowlanego na podstawie oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych, przeprowadzonych zgodnie z krajowym systemem właściwym dla konkretnego wyrobu i jego zamierzonego zastosowania [10] (art.10a, ust. 1), [8] (§ 3). Przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu, producent znakuje wyrób budowlany znakiem budowlanym⁸ [10] (art. 8, ust. 1, art. 10a, ust. 2), [8] (§ 10). Etapy procesu z zastosowaniem systemu krajowej oceny technicznej, poprzedzającego udostępnienie wyrobu budowlanego na rynku krajowym, zestawiono w tabelicy 3. Działania producenta związane z oceną i weryfikacją stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego, jak również zakres oceny i weryfikacji

przeprowadzanej przez jednostkę oceny, definiują krajowe systemy oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych: „1+, 1, 2+, 3, 4” [8] (§ 4).

Tablica 3

Proces poprzedzający wprowadzenie wyrobu budowlanego do obrotu

Lp.	Podmiot procesu	Etap procesu
1	Producent	Stwierdzenie, czy w odniesieniu do konkretnego wyrobu zastosowanie ma krajowa ocena techniczna. Jeżeli tak, to:
2	Producent → jednostka oceny	Złożenie wniosku o wydanie krajowej oceny technicznej
3	Jednostka oceny	Przegląd wniosku pod względem formalnym
4	Jednostka oceny → Producent	Informacja o zasadności wszczęcia postępowania
5	Jednostka oceny ↔ Producent	Umowa o przeprowadzenie postępowania
6	Jednostka oceny	Określenie warunków oceny wyrobu budowlanego
7	Jednostka oceny	Ocena właściwości użytkowych wyrobu
8	Jednostka oceny → Producent	Wydanie krajowej oceny technicznej
9	Producent	Sporządzenie deklaracji właściwości użytkowych wyrobu
10	Producent	Oznakowanie wyrobu znakiem budowlanym
11	Producent	Wprowadzenie wyrobu do obrotu

Źródło: Opracowano na podstawie [9] (§2–§8).

3. Zadania Instytutu Kolejnictwa jako krajowej jednostki oceny technicznej

Działalność Instytutu Kolejnictwa jako krajowej jednostki oceny technicznej jest bezpośrednią kontynuacją zadań realizowanych na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. (Dz.U. 2004, nr 198, poz. 2041 z późn. zm.) w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym i wydawania aprobat technicznych [13].

Instytut Kolejnictwa przeprowadza postępowanie w celu oceny technicznej wyrobu i wydaje, zmienia, przedłuża lub uchyla krajowe oceny techniczne, dotyczące

⁷ Wnioskodawca – producent lub jego upoważniony przedstawiciel.

⁸ Znak budowlany – znak wskazujący, że wyrób budowlany oznaczony tym znakiem może być udostępniany na rynku krajowym i stosowany przy wykonywaniu robót budowlanych [10] (art. 2, pkt 5).

wyrobów budowlanych przeznaczonych do zastosowania w infrastrukturze transportu szynowego. Instytut przeprowadza przedmiotowe postępowanie jako jednostka niezależna od podmiotów zainteresowanych wprowadzeniem wyrobów do obrotu. Postępowanie jest prowadzone z zachowaniem wymaganej poufności i bezstronności, w szczególności według krajowego systemu oceny „2+”, obejmującego ocenę właściwości użytkowych wyrobu na podstawie badań próbek oraz certyfikacji zakładowej kontroli produkcji [8] (§4, ust. 4). W proces oceny angażowany jest personel, m.in. specjaliści i eksperci techniczni Zakładu Dróg Kolejowych i Przewozów Instytutu, mający wiedzę i kompetencje umożliwiające rzetelną i obiektywną ocenę techniczną, w tym analizę i ocenę możliwych zagrożeń i korzyści związanych z zastosowaniem wyrobów budowlanych. W procesie oceny właściwości użytkowych i przewidywanej trwałości konkretnego wyrobu budowlanego, uwzględniane są przepisy techniczno-budowlane, podstawy naukowe, wiedza praktyczno-eksploatacyjna, wyniki

badania, opinie ekspertów technicznych itp. [15] (s. 18–22). Krajowe oceny techniczne przeprowadzane przez Instytut dotyczą wyrobów budowlanych wyszczególnionych w tabelicy 4.

Instytut Kolejnictwa wydaje krajową ocenę techniczną dotyczącą określonego wyrobu budowlanego wtedy, gdy wyrób nie jest lub nie w pełni jest przedmiotem Polskiej Normy, metoda oceny zawarta w Polskiej Normie nie jest właściwa lub nie przewiduje oceny co najmniej jednej zasadniczej charakterystyki wyrobu [10] (art. 9, ust. 1), [15] (s. 13). Krajowa ocena techniczna jest ważna od dnia jej wydania i jest dokumentem odniesienia do sporządzenia przez producenta krajowej deklaracji właściwości użytkowych wyrobu budowlanego. Krajową ocenę techniczną wydaje się na okres 5 lat. Okres ten może być przedłużany na kolejne okresy nie dłuższe niż 5 lat [2], [10] (art. 9, ust. 3).

Postępowanie w celu opracowania krajowej oceny technicznej jest prowadzone zgodnie z wnioskiem producenta

Tabela 4

Zakres wydawania krajowych ocen technicznych przez Instytut Kolejnictwa

Lp.	Grupa wyrobów	Wyroby budowlane
1	Wyroby prefabrykowane z betonu zwykłego/ /lekkiego/komórkowego	Prefabrykaty z betonu do zastosowań w: <ul style="list-style-type: none"> • nawierzchniach przejazdów kolejowo-drogowych • nawierzchniach szynowych bezpodsypekowych • nawierzchniach tramwajowych lub nawierzchniach torów podsuwnicznych • fundamentach konstrukcji wsporczych sieci trakcyjnej • budowie peronów kolejowych
2	Geotekstylia, geomembrany i wyroby związane	<ul style="list-style-type: none"> • Geosyntetyki – geowłókniny, geotkaniny, goesiatki • Geokompozyty • Wyroby pokrewne do zastosowań w podtorzu kolejowym
3	Konstrukcyjne wyroby drewniane i wyroby pomocnicze	Podkłady tramwajowe
4	Wyroby do usuwania i oczyszczania ścieków	Wyroby do zastosowania w odwodnieniu nawierzchni kolejowych i podtorza
5	Konstrukcyjne wyroby metalowe i wyroby pomocnicze	<ul style="list-style-type: none"> • Szyny • Przyrządy wyrównawcze i szyny przejściowe do nawierzchni szynowych • Materiały spawalnicze do spawania złączy szynowych • Łączniki/łubki do nawierzchni szynowych oraz profile metalowe przyszynowe • Elementy metalowe systemów przytwierdzeń szyn do zastosowań w nawierzchniach tramwajowych lub w nawierzchniach torów podsuwnicznych • Tramwajowe rozjazdy i skrzyżowania torów • Zakotwienia/opórki przeciwpełzne do podkładów kolejowych i tramwajowych • Kozły oporowe i inne elementy konstrukcyjne hamujące pojazd szynowy
6	Kruszywa	Podsyпка kolejowa
7	Zestawy budowlane, komponenty budowlane, prefabrykaty	<ul style="list-style-type: none"> • Elementy elastomerowe systemów przytwierdzeń szyn do zastosowań w nawierzchniach tramwajowych lub w nawierzchniach torów podsuwnicznych • Łączniki/łubki elastomerowe do nawierzchni • Elementy izolacyjne do złączy szynowych • Wyroby elastomerowe do zastosowań w nawierzchniach kolejowo-drogowych i nawierzchniach tramwajowo-drogowych • Profile elastomerowe przyszynowe • Maty elastomerowe do zastosowań w nawierzchniach szynowych

Źródło: opracowano na podstawie Decyzji Nr 1/KJOT/WB/17 Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz [8] (załącznik Nr 1).

wyrobu lub jego upoważnionego przedstawiciela⁹ na podstawie rozporządzenia w sprawie krajowych ocen technicznych, określającego m.in. tryb wydawania, zmiany lub przedłużenia terminu ważności krajowej oceny technicznej oraz zawartość krajowej oceny technicznej [2], [9] (§1). Podstawowe informacje i dokumenty o zasadach i warunkach przeprowadzenia procesu oceny technicznej wyrobu oraz wydawania krajowych ocen technicznych dostępne są dla zainteresowanych podmiotów w Ośrodku Jakości i Certyfikacji Instytutu Kolejnictwa¹⁰ [2].

4. Podsumowanie

Wyroby budowlane mogą być stosowane do wykonania robót budowlanych, w tym w infrastrukturze transportu szynowego wtedy, gdy zostały wprowadzone do obrotu i oznakowane przez producenta odpowiednim znakiem budowlanym, zgodnie z właściwymi przepisami określonymi przez:

- Rozporządzenie Nr 305/2011, w odniesieniu do wyrobów budowlanych objętych normami zharmonizowanymi lub zgodnych z wydanymi dla nich europejskimi ocenami technicznymi.
- Ustawę o wyrobach budowlanych i związane przepisy wykonawcze, w odniesieniu do wyrobów budowlanych nieobjętych normami zharmonizowanymi i dla których nie zostały wydane europejskie oceny techniczne [1, 12]. Wyrób budowlany może być zastosowany wtedy, kiedy będą potwierdzone jego właściwości użytkowe w odniesieniu do jego zamierzonego zastosowania i warunków technicznych zdefiniowanych dla konkretnego obiektu budowlanego. Dokumentem pozytywnej oceny właściwości użytkowych wyrobu budowlanego w związku z jego przewidywanym zastosowaniem w konkretnych obiektach budowlanych jest m.in. krajowa ocena techniczna [10] (art. 2, pkt 15), wydawana także przez Instytut Kolejnictwa, w odniesieniu do wyrobów budowlanych przewidywanych do zastosowania w nawierzchniach kolejowych, torowiskach tramwajowych, podtorzu i innych elementach infrastruktury szynowej.

Bibliografia

1. *Jakie są warunki wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu? Kiedy wyrób budowlany może być wprowadzony do obrotu i nadaje się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych?* Pytania i odpowiedzi dotyczące wyrobów budowlanych wprowadzanych do obrotu. Główny Urząd Nadzoru Budowlanego. informacja dostępna na <http://www.gunb.gov.pl/> [dostęp: 31 marca 2017 r.]
2. *Krajowe oceny techniczne*. Instytut Kolejnictwa, informacja dostępna na <http://www.ikolej.pl/oferta/krajowe-oceny-techniczne/> [dostęp: 1 kwietnia 2017].
3. Laboratorium Badań Materiałów i Elementów Konstrukcji. Instytut Kolejnictwa, informacja dostępna na: <http://www.ikolej.pl/zaklady-laboratoria-i-osrodki/lk/> [dostęp: 1 kwietnia 2017].
4. *Niebieski przewodnik – wdrażanie unijnych przepisów dotyczących produktów*. Komisja Europejska. Zawiadomienie Komisji. 2016 (Dz.U. UE C 272 z 26.07.2016, rozdz. 2.2. „Udostępnianie na rynku”, 2.3. „Wprowadzanie do obrotu”, 3.1. „Producent”, 3.2. „Upoważniony przedstawiciel”, 4.5.1. „Oznakowanie CE”).
5. *Od 1 stycznia 2017 nowe regulacje o wyrobach budowlanych*, informacja dostępna na http://www.murator-plus.pl/biznes/prawo/od-1-stycznia-2017-nowe-regulacje-o-wyrobach-budowlanych_85591.html [dostęp: 31 marca 2017].
6. *Oznakowanie CE*. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, informacja dostępna na https://www.uokik.gov.pl/oznakowanie_ce_i_jego_znaczenie.php [dostęp: 1 kwietnia 2017].
7. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz.U. UE L 88 z 4.04.2011 z późn. zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz.U. 2016, poz. 1966).
9. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych (Dz.U. 2016, poz. 1968).
10. Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U. 2016, poz. 1570 z późn. zm.).
11. Wykaz jednostek upoważnionych do wydawania krajowych ocen technicznych. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa. BIP. Rejestry i wykazy, dostępny na <http://mib.bip.gov.pl/rejestry-i-wykazy/wykaz-jednostek-upowaznionych-do-wydawania-krajowych-ocen-technicznych.html> [dostęp: 19 kwietnia 2017 r.].
12. *Wyroby budowlane*. Komunikat w sprawie wyznaczenia krajowych jednostek oceny technicznej upoważnionych do wydawania krajowych ocen technicznych wyrobów budowlanych. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, informacja dostępna na <http://www.mib.gov.pl/2-Wyrobybudowlane.htm> [dostęp: 31 marca 2017].

⁹ Upoważniony przedstawiciel – osoba fizyczna lub prawna mająca siedzibę w Unii, która otrzymała pisemne pełnomocnictwo producenta do wykonywania w jego imieniu określonych zadań [7] (art. 2 pkt 22), [4] (s. 34).

¹⁰ Dostępne na <http://www.ikolej.pl/oferta/krajowe-oceny-techniczne/>.

13. Zakres akredytacji Jednostki certyfikującej wyroby Nr AC 128. Wydanie nr 13 z dnia 27 lipca 2016 r., PCA, Warszawa. [online], 2016, dostępny na <https://www.pca.gov.pl/akredytowane-podmioty/akredytacje-aktywne/jednostki-certyfikujace-wyroby/AC%20128,podmiot.html> [dostęp: 1 kwietnia 2017].
14. Zakres akredytacji Laboratorium Badawczego nr AB 369. Wydanie nr 16 z dnia 25.01.2017 r., PCA, Warszawa, dostępny na <https://www.pca.gov.pl/akredytowane-podmioty/akredytacje-aktywne/laboratoria-badawcze/AB%20369,podmiot.html> [dostęp: 1 kwietnia 2017].
15. *Zmiany w Ustawie o wyrobach budowlanych i nowe regulacje z zakresu nadzoru rynku*. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego. Warszawa, 2016, prezentacja dostępna na: http://www.gunb.gov.pl/dziala/wyroby_n/konf2016.pdf [dostęp: 31 marca 2017].